

Erityisiä koulutuspolkuja – vaativa erityinen tuki toisella asteella

Valtteri Hakala,

TELMA-opiskelija

Tuula Jägerroos,

ammattillinen erityisopettaja, TtM

Ammattiopisto Live, Pasilan toimipaikka

LIVE

Ammattiopisto

- Osoite: Kumpulantie 1 A, 5 krs
- Keskeinen sijainti kehittyvässä Pasilassa
- Hyvät liikenneyhteydet

LIVE

Pasilan toimipaikka

LIVE

Tuula Jägerroos, TtM,
neuropsykiatrinen valmentaja 25.2.2019

Kenelle?

- Sellaisille nuorille, jotka tarvitsevat paljon tukea, ohjausta ja palveluita opinnoissaan (erityisopetuksen peruste)
- Opiskelijoille, joilla on kehitysvamma, autismikirjon diagnoosi ja/tai erilaisia oppimisen haasteita.
- Peruskoulun ja/tai lisäluokan jälkeen nuorille opiskelijoille.

Ohjaus nivelvaiheessa

Peruskoulu

TET-jaksot

Tutustumiskäynnit

Koulutuskokeilut

Opinto-ohjaus

Siirtopalaverit

Saattaen vaihto

Jatkokoulutukseen
pääsyn seuranta

Jälkiohjaus

Itsenäistyminen ja vastuu
omasta elämästä, muutto
omaan kotiin

Oikea opiskelupaikka

Tiedonsiirto

kouluasteiden välillä

Tukitoimet opinnoissa

Kodin & koulun yhteistyö

Toimiva verkostotyö

Tehostettu opintojen

aloitus

Yksilöllinen, räätälöity opintopolku ja työelämään siirtyminen

Koulutuksen perusteita

- laajuus 60 osaamispistettä (osp)
- jokaiselle opiskelijalle laaditaan
 - ❖ **HOKS** (henkilökohtainen osaamisen kehittämistä koskeva suunnitelma)
- **Koulutuksen osat**
 - Ammatillisen toimintakyvyn vahvistaminen (0-25 osp)
 - Opiskeluvalmiuksien vahvistaminen (0-15 osp)
 - Työelämään valmentautuminen (0-20 osp)
 - Muut valinnaiset koulutuksen osat (0-20osp)

Opiskelu voi sisältää ammatillisten perustutkintojen yksittäisten tutkinnon osien tai ammattitaitovaatimusten mukaisia opintoja

Koulutuksen tavoitteet

- Opiskelija itsenäistyy elämän eri osa-alueilla ja valmentautuu työhön
- Opiskelija selviytyy arjessaan mahdollisimman itsenäisesti ja vahvistaa omatoimisuustaitojaan
- Oppia ottamaan mahdollisimman itsenäisesti vastuuta omasta elämästään edellytysten mukaan
- Opiskelija kehittää ja vahvistaa sosiaalisia vuorovaikutus- ja kommunikointitaitoja
- Opiskelija oppii toimimaan yhteiskunnan jäsenenä
- Opiskelija tutustuu työelämään ja löytää itselleen sopivan työn
- Koulutuksen aikana selvitetään itsenäisen elämän edellyttämät ohjaus- ja tukipalvelut sekä apuvälineet

Omassa
asunnossa
selviytyminen

Asioiminen

Rahan-
käyttö

Arjen hallinta

Päivärytmi
ja ajankäyttö

Opiskelu

Työelämään
siirtyminen

Tulevaisuuden
suunnittelu

Työelämässä
selviytyminen

TELMA-KOULUTUS, 60 osp

Itsestä
huolehtiminen

Itsenäistyminen ja
aikuisuus

Vanhemmista
irtaantuminen

Vastuunottaminen
omista asioista

Sosiaalisten taitojen
harjoittelu

Kaverisuhteet

Muut
ihmissuhteet

Mielekäs
vapaa-aika

Yhdessä toimimisen
pelisäännöt

Työelämään valmentautuminen:

Hygieniapassiopinnot:

- Ruokaa hygieenisesti
- Hygieniapassiopinnot
- [Edu.fi - Ruokaa hygieenisesti \(oppikirjaa täydentävä verkkomateriaali\)](#)
- [Papunet turvallinen ruuanlaitto](#)

Työturvallisuuskortti:

- saada perustietämys työturvallisuudesta
- pyrkiä vähentämään työtapaturmia, vaaratilanteita ja haitallista työkuormitusta
- Koulutus kestää 1 pv + tentti

Kuinka ohjata ja tukea?

Mihin ohjauksessa keskitytään?

- Oman toiminnanohjauksen vaikeudet
- Vireystilan säätely ja uni
- Vaikeus ymmärtää sosiaalisia tilanteita
- Tunteiden tunnistamisen ja käsittelyn vaikeudet
- Itsetunnon heikkoudet ja epäonnistumisen kokemukset
- Aistipoikkeavuudet

Kuinka ohjata ja tukea?

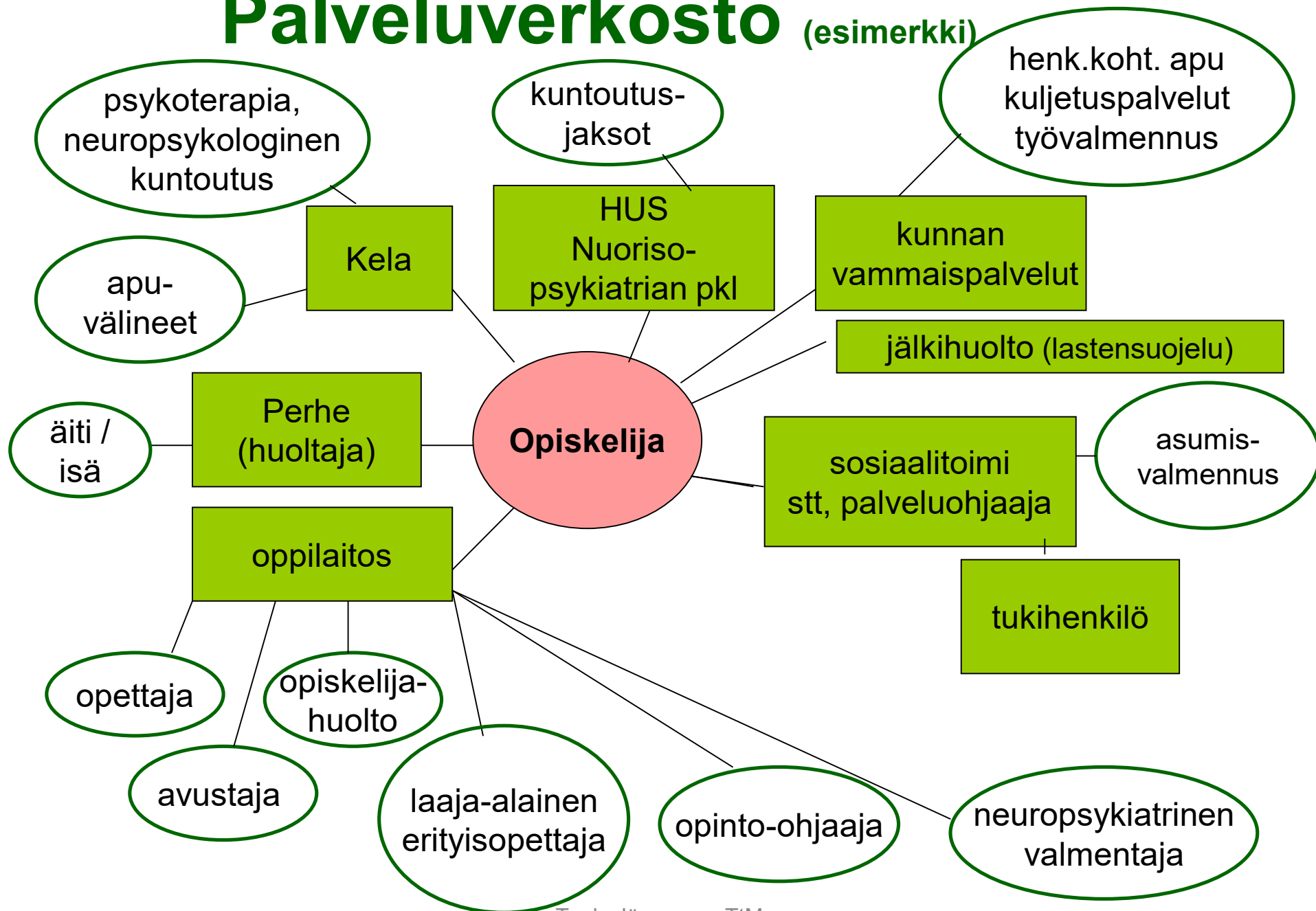
Mihin ohjauksessa keskitytään?

- **Puutteellisten taitojen kuntouttaminen** (luottamus omaan kykyihin ja taitoihin, tunne selviytymisestä & pärjäämisestä, tunnetaidot, sosiaaliset taidot, kehonhallinta ja hyvinvointi)
- **Sietokyvyn kasvaminen**
 - Kyky kestää turhautumisia
 - Kyky kestää häiriötekijöitä
 - Kyky noudattaa sääntöjä
- **Vahvojen taitojen esille saaminen**
- **Kompensaatiokeinojen kehittyminen**
 - Käyttäytymisen hallitseminen
 - Koulu- ja opiskelumենestyksen parantaminen
- **Itsetunnon vahvistaminen**
- **Stressinhallintakeinojen opettaminen**

Opetukselliset tukikeinot ammattillisissa opinnoissa

- **HOKS** (henkilökohtainen osaamisen kehittämistä koskeva suunnitelma)
 - tehdään erityisopiskelijaksi nimetylle opiskelijalle
 - laaditaan moniammatillisesti
 - tarkistetaan säännöllisesti
 - **HOKSissa tukitoimet** (esimerkiksi pienryhmä, yksilöllinen opiskelusuunnitelma, apuvälineet, henkilökohtainen avustaja, opiskeluajan pidentäminen)
 - **Nuori, jolla on ollut erityisen tuen tarve peruskoulussa on oikeutettu erityisopetukseen myös ammatillisessa koulutuksessa!**

Palveluverkosto (esimerkki)

Opetukselliset tukikeinot ammattillisissa opinnoissa (jatkuu)

- **pienryhmä- ja yksilöllinen opetus/ohjaus**
- **opiskelijahuollon tuki** (psykologi, opiskelijakuraattori, fysioterapeutti, toimintaterapeutti, terveydenhoitaja)
- **verkostoyhteistyö**
- vammaispalvelulainmukainen **henkilökohtainen avustaja**
- **työhönvalmennus** (työharjoittelupaikan löytäminen, työelämään valmentautuminen ja siirtymävaihe koulutuksesta työelämään)
- **työllistymisen tukipalvelut TE-toimistoyhteistyössä** (työnhaku- ja uravalmennus, työkokeilu, palkkatuki, työvalmentajapalvelut)

Vaativa erityinen tuki – Opiskelijan valmiuksiin ja tavoitteisiin perustuva suunnitelmallinen pedagoginen tuki

- ajan käytön hahmottaminen (oma kalenteri)
- ennakointi & kattavat, konkreettiset ohjeet ja toimintamallit eri tilanteissa (tehtävälisterit, muistilisterit)
- monikanavainen materiaali
- selkokielen materiaali
- vaihtoehtoiset työtavat
- työvaltaisuus
- välitön palaute
- lisäaika

Työelämään valmentautuminen

- tutustuu erilaisiin töihin ja työtehtäviin
- hankkii käytännön työkokemuksia työpaikalla
- löytää oman tavan tehdä työtä
- työelämän pelisäännöt
- turvalliset työmenetelmät
- arvioi omaa työsuoritustaan
- tunnistaa vahvuudet ja tuen tarpeet työntekijänä
- toimia työyhteisön jäsenenä
- Hyödyntää tarpeidensa mukaisia tukipalveluja työllistymisessään

Opiskelija työskentelee mahdollisimman aidossa työympäristössä valmentautuen työtehtävien suorittamiseen ja työelämään.

Esimerkkejä työssäoppimisen paikoista

Esim. 1: Messukeskus

- Jätteiden lajittelu jätehuolto-ohjeiden mukaisesti
- Roskien lajittelu, vihreään astiaan pahvit, harmaaseen astiaan sekajäte ja oranssiin astiaan muovit. Puujäte erikseen
- Työvälineenä lasta, rikkalapio ja harja
- Työn jälkeen puhdistan, huollan ja järjestän paikoilleen käyttämäni siivousvälineet

Esim. 2: Live kiinteistöpalvelut

- lumityöt, auraus ja hiekoitus
- haravointi, istutusten hoito ja ruohon leikkuu
- jätehuolto, kierrätys
- koneiden käyttö: lehtipuhallin, aurat
- Kiinteistöhoitolliset tehtävät esim. palopostien tarkistaminen

Esim. 3: Helsingin yliopisto, kasvatustieteiden laitos

Lähettyöt:

- kirjojen hyllytys
- kirjojen lainaus ja palautus
- siivous- ja puhdistustyöt
- kukkien hoito

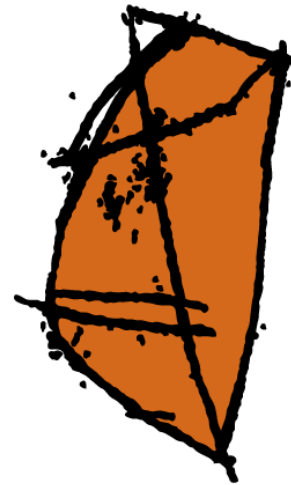
Varaston järjestely- ja siivoustyöt

- Siistiminen, järjestely ja siivoustyöt
- Hyllyjen pyyhintä siivousliinalla
- Kirjekuorinen ja muovitaskujen lajittelua

Opiskelijan jatkopolku TELMA-opintojen jälkeen

- Työ- ja toimintakeskukset
- Tuettu työ
- Palkkatyö
- Jatko-opinnot

- Itsenäistyminen ja kotoa pois muuttaminen
- Tuettu asuminen / itsenäinen asuminen

LYHTY
Helsingin
lyhytaikaiskoti
ja työpaja
Lyhty ry

LIVE, Pasilan toimipaikka

Työhön ja itsenäiseen elämään valmentava koulutus

Haku oppilaitokseemme tapahtuu opintopolku.fi -sivuston kautta.

Lisätietoa

[-Ammattiopisto Liven verkkosivut](#)

[-Tuula Jägerroos ja Valteri Hakala kertovat vaativasta erityisestä tuesta Youtube-videolla](#)

